

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)		-	
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		Римско право	
Наставник (за предавања)		Проф. др Марија Игњатовић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Проф. др Марија Игњатовић	
Наставник/сарадник (за ДОН)		-	
Број ЕСПБ		7	Статус предмета (обавезни/изборни)
			обавезан
Услов		-	
Циљ предмета		<p>1) Упознавање студената са чињеницом да је Римско право вековима било обједињавајући фактор Европе (у едукативном, доктринарном и практичном смислу) и да то јесте и данас. 2) Упознавање, на примеру вишевековне историје античког Рима, значаја права и правне државе, као и утицаја друштвено-економских и политичких прилика на карактер права и правне технике. 3) Упознавање основних института приватног римског права, њиховог развоја, карактера и, по неким питањима, универзалног значаја, као основе за изградњу модерног приватног права.</p>	
Исход предмета		<p>Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе, уз додатно учење, очекује се да студент:</p> <p>1) Упознавши римску правну историју, уочи значај права за квалитет и опстанак друштва.</p> <p>2) Да стекне основна уводна знања за даље праћење наставе и савладавање градива, пре свега из приватно-правне области.</p> <p>3) Да схвати значај изградње права, његовог циљног тумачења и практичне примене.</p> <p>4) Да развије афинитет за правну науку и правну етику.</p> <p>5) Да на примерима великих римских правника, развије свест о важности и достојанству правничке професије, као и о одговорности у стручном и етичком погледу.</p>	
Садржај предмета			
Теоријска настава		<p>Увод: Појам, значај поделе и систем римског права; извори сазнања и преглед правних и етичких принципа. Историја римског права: Четири периода римске историје (период тзв. Краљевства, период Републике, период Принципата и период Домината); друштвено-економске и политичке прилике, социјална структура, облици породице и својинских односа и укупни културни развој у сваком од периода. Преглед и анализа правних извора од тзв. <i>Leges regiae</i> и Закона XII таблица до Јустинијановог <i>Corpus iuris civilis</i>; Рецепција</p>	

	<p>римског права (у нешто суженом облику, јер се дотиче и кроз друге предмете): појмовно одређење, доктринарна и практична, основне тенденције и правне школе. Институције римског права: Статусно право: правна способност (појам, стицање, престанак); врсте статуса (libertatis, civitatis, familiae, servitutis); пословна способност (појам, стицање, губљење); туторство и старатељство. Породично право: породица (појам, развој, сродство, типови породице кроз римску историју); брак (појам и врсте); положај жене (у праву, у животу, разлози за раскорак). Стварно право: општи поглед на стварно и уопште на имовинско право; ствари (појам и поделе); својина (општи поглед, појам, значај, типови својине кроз римску историју); приватна својина (квиритска, преторска, начини прибављања); државина (појам и врсте); стварна права над туђим стварима (заложна права, службености, дугорочни закупи земље). Наследно право: појам и значај; интестатско наслеђивање (наследни редови кроз историју Рима); тестаментално наслеђивање (појам и типови тестаменталног наслеђивања кроз историју Рима); легати. Облигационо право: Општи део: појам и елементи облигације; класификација облигација; субјекти облигације; обезбеђење потраживања; кривица и штета; bona fides и формализам у развоју облигационог права. Посебни део: извори облигација; контракти (појам и битни елементи; врсте контраката; класификација по форми: вербални, литерарни, реални, консенсуални и безимени контракти); пакти; квазиконтракти; деликти (појам и врсте; деликти цивилног права; деликти преторског права); квазиделикти; доцња; гашење облигација (општи поглед, гашење по вољи и без воље странака). Судски поступак: врсте поступка; грађански судски поступак (процесуална средства и врсте поступка; легисакциони, формуларни и екстраординарни поступак; кривични поступак.</p>			
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	анализа правних текстова и симулација уговарања, суђења, преноса својине, склапања брака итд.			
Литература				
1	О. Станојевић, Римско право, Београд, 2007.			
2				
3				
4				
5				
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавањ а	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
3	1	-	-	-

Методе извођења наставе	<p>Предавања (уз гостујуће предаваче: судије, адвокате, професоре Римског права са других универзитета и професоре позитивног права са Правног факултета у Нишу), вежбе, часови семинара, дискусије, индивидуалне консултације, пројекти.</p> <p>Уз социолошки и шири правно-историјски приступ, делимично се користи и догматско-егзегетички метод.</p>		
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	0-15	писмени испит	10
практична настава	0-10	усмени испит	90
колоквијуми	0-10		
семинари	0-5		
Списак тема по недељама			
1			<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводно излагање 2. Значај римског права 3. Узроци "правничке генијалности" Римљана 4. Двоструки карактер римског права 5. Да ли је "римско право" заиста римско 6. Извори сазнања 7. Четири периода римске историје 8. Рим на седам брежуљака (доба тзв. Краљевства) 9. Друштвено-економске и политичке прилике, социјална структура, облици породице и својинских односа, укупни културни развој и зачеци права у доба "краљева"
2			<ol style="list-style-type: none"> 1. Република - ново политичко уређење (општи поглед) 2. Први подпериод - Друштвено-економске и политичке прилике, социјална структура, облици породице и својинских односа и укупни културни развој 3. Други подпериод - Друштвено-економске и

			<p>политичке прилике, социјална структура, облици породице и својинских односа и укупни културни развој</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Борба око земље 5. Друштвени сукоби, посебно грађански ратови и пропаст Републике 6. Право у првом подпериоду - старо <i>ius civile</i> 7. Право у другом подпериоду - цивилно и преторско (<i>ius honorarium</i> и <i>ius gentium</i>) 	
3			<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципат - напредак или криза 2. Узроци пада Републике и настанка принципата (улога Октавијана Августа) 3. Дијархија и <i>рaх гoманa</i> (процват градова и привреде) 4. Ширење римског језика и културе и промене у друштву 5. Класично римско право (класични правници) 6. Закони, сенатске одлуке, <i>Edictum perpetuum</i> и одлуке принцепса 7. Правна наука 	
4			<ol style="list-style-type: none"> 1. Доминат - криза робовласничког система 2. Симптоми и узроци кризе 3. Диоклецијанова реформа и почеци феудализације 4. Хришћанство (улога Нишлије Константина Великог) 5. Пад Римског царства (уз неке специфичности даљег развоја Источног царства, тј. Византије) 6. Посткласично римско право 7. Правни зборници 8. Утицај хришћанства на право 9. Јустинијанова кодификација 	

5			<ol style="list-style-type: none"> 1. Рецепција римског права - општи поглед 2. Римско право на Истоку (у Византији) 3. Римско право у Западној Европи 4. Варварски зборници римског права 5. Доктринарни период рецепције и први универзитети (у Болоњи 1119. године) 6. Даљи развој и правне школе 7. Практична поновна примена римског права у Западној Европи и римска теорија права 	
6			<ol style="list-style-type: none"> 1. Статусно право - појам и значај 2. Правна способност - појам, стицање и губитак 3. Статус слободe (status libertatis), статус ропства (status servitutis), статус грађанства (status civitatis) и статус фамилије (status familiae) 4. Пословна способност (појам, стицање и губитак) 5. Ограничења пословне способности - туторство и старатељство 	
7			<ol style="list-style-type: none"> 1. Породично право - појам и основне карактеристике 2. Појам и врсте сродства 3. Породица - развој и три типа породице кроз римску историју 4. Брак - појам и два типа брака кроз римску историју 5. Положај жене (у праву и у животу; разлози за раскорак) 	
8			<ol style="list-style-type: none"> 1. Судски поступак - појам и 	

			<p>врсте (грађански и кривични)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Грађански судски поступак - основне одлике и процесуална средства 3. Легисакциони судски поступак 4. Формуларни судски поступак 5. Екстраординарни (когнициони) судски поступак 	
9			<ol style="list-style-type: none"> 1. Стварно право - општи поглед 2. Имовинско право уопште и разлике између стварног и других грана имовинског права 3. Ствари - појам и поделе 4. Разлози и значај класификовања ствари 	
10			<ol style="list-style-type: none"> 1. Својина - појам, значај и терминологија 2. Четири фазе у развоју својине (колективна, првобитна приватна са елементима колективне, класична приватна и својина са феудалним елементима) 3. Приватна својина - појам и врсте 4. Квиритска својина - појам елементи и заштита 5. Прибављање својине - оригинарни и деривативни начини 6. Преторска својина - појам, карактеристике и заштита 	
11			<ol style="list-style-type: none"> 1. Државина - појам и битни елементи 2. Заштита државине 3. Појам стварних права на туђим стварима 4. Заложна права - појам и врсте 5. Службености - појам и врсте 6. Остала стварна права на 	

			туђим стварима - дугорочни закупи земље	
12			<ol style="list-style-type: none"> 1. Наследно право - општи део (појам, значај и врсте наслеђивања) 2. Интестатско наслеђивање - основ наслеђивања и наследни редови током римске историје 3. Тестаментално наслеђивање - појам и врсте тестамена током римске историје 4. Легати 5. Пријем наслеђа и правна заштита 	
13			<ol style="list-style-type: none"> 1. Облигационо право - појам и разлике у односу на друге гране имовинског права 2. Општи део - појам и елементи облигационог односа 3. Предмет и садржина облигације и класификација облигација 4. Субјекти облигације 5. Обезбеђење потраживања (лична обезбеђења) 6. Кривица и штета - врсте одговорности и услови за накнаду штете 7. Vona fides и формализам у развоју облигационог права 	
14			<ol style="list-style-type: none"> 1. Посебни део облигационог права - извори облигација 2. Контракти (уговори) - појам, закључење и битни елементи 3. Класификација контраката по обавезама странака 4. Класификација контраката по форми закључивања 5. Вербални и литерарни контракти 6. Реални контракти и безимени контракти 7. Консенсуални контракти и 	

			<p>пакти као извори облигација</p> <p>8. Квази контракти</p>	
15			<ol style="list-style-type: none"> 1. Деликти као извори облигација - појам и врсте 2. Деликти цивилног права 3. Деликти преторског права 4. Квази деликти 5. Доцња дужника и повериоца 6. Гашење облигација (по вољи и без воље странака) 	